

Peter Belanský

DECH

PEKLA 2

Peter Belanský

DECH
PEKLA 2

Psáno v Praze od 26. 2. do 1.10.1995.

Přidána povídka z roku 2010 a další z roku 2020.

Věnuji Jiřině Rochové a Josefu Trekovalovi.
Zeptejte se jich, proč. Budou vědět. Autor.

MOŽNÁ ŽE ŠÍLENSTVÍ

Praha, 26.-28.1.95

Petr otevřel oči a uviděl rezavé skvrny na stropě pokoje. Do oken bilo slunce, ale závěsy je držely několik centimetrů za skly a pokoj plaval v měkkém šedomodrém přítmí. Slyšel ptáky a štekot psů. Slyšel tep svého srdce, vytrvalý, stálý a klidný jako klus ušlechtilého koně. Tep srdce, psí hlasy a ptačí zpěv. I to je dostatečný důvod k tomu, aby člověk vstal z postele, smyl z tváře noc a vykročil NĚKAM. Do slunce, které hřeje únor neúnor. Za nadějí, která se ještě včera zdála ztracená a marná. Do susedčina úsměvu v kabině výtahu, který může sjet jen jedenáct poschodí směrem dolů, ale nekonečně vysoko směrem vzhůru.

Vstal, umyl se, vyčistil si zuby a postavil na sporák mléko. Na druhou plotýnku položil pánev. Nechal v ní ohřát trochu oleje. Přidal pár plátků anglické slaniny. Potom tři vejce, špetku soli, bílého pepře a rozsekanou cibulku. Když se vejce zatáhla, nechal vše dojít pod pokličkou. Zatím na stůl připravil rohlíky a kečup. Vyškrábl obsah pánvičky na talíř rybí lžící a šel odhrnout závěsy. Vrátil se právě včas, aby neuteklo mléko. Přelil si je do velkého hrníčku s vlčími máky, posadil se ke stolu a jedl.

Myslel na včerejšek. Eva byla nervózní, zlá, téměř cizí. Jako by s ním v jeho bytě nebyla celé čtyři měsíce. Jako by mu nikdy nedovolila překročit hranici dotyků. Nemluvila a chodila po bytě jako

tygr v kleci. Na nic se nevyptával, dávno věděl, že mu řekne jen to, co sama chce. Od jejich setkání dodnes od ní slyšel jedině vyznání. Jestli to vůbec bylo vyznání. Zeptal se jí:

„Máš mě ráda?“

„Kdybych neměla, asi bych tu nebyla, nemyslíš?“ odpověděla.

A včera?

„Už tu měli být,“ řekla do napjatého ticha.

„Kdo?“ zeptal se, aby něco řekl. Tušil, že ji svírá nějaké očekávání. V posledních týdnech marně hledala práci a byla naježená proti všemu a proti všem. Její polibky byly studené, jak včerejší sekaná.

„Já musím pryč, Petře. Neboj se, není to na pořad. Víš, chci dostudovat. A dát ti něco na převod bytu do osobního vlastnictví. Měla jsem ti to asi říci dřív, ale bylo to všechno tak nejisté...“

„Kam pryč, Evo?“ zeptal se s neurčitou obavou. Žaludek se mu zhoupl do podbřišku a vrátil se zpět, ale začal bolet.

„Do Německa. Na pár měsíců. Nějak to všechno rozlousknout. Ale nevím, jak to všechno dopadne. Už tady měli být.“

„Kdo?“

„Pochop, někdo mi chce pomoci, nechat mě u sebe bydlet za pár marek, snad mi pomůže i sehnat práci. To je dost na to, abych to zkusila. Dokud mám šanci. Podívej se na svět okolo, i tam bude brzy plno. Potom už tam na nás nikdo nebude zvědavý.“

„To jsi vážně mohla říct dřív. A myslela jsi na mě? Myslíš, že pro mě bude snadné, zůstat tady a čekat?“

„Nebude, znám tě. Ale nech mě jít, Petře. Kdyby to tam nestálo za nic, můžu se prostě otočit a jít zpátky. Ale chci to zkusit.“

Ani se nenaobědvala. Kolem poledne zazvonil zvonek a byli to ONI. Rychle naházela do velké sportovní tašky to nejnnutnější, dala mu pusku a mezi dveřmi stačila zavolat:

„Pro začátek to bude na černo, lásko, nesmíš mi volat a psát. Ale já se ti ozvu, čekej telefon. A napíšu. Neboj se, je to jen do Německa, nejedu do Austrálie!“

To bylo včera. Petr potom bral do ruky věci, které tady nechala, pohladil její ručník v koupelně a její svetříky ve skříni, dotkl se jejího polštáře a cítil podivnou úzkost. Odjela, neřekla mu skoro nic a on tady bude zase sám. Jak dlouho? Co když ji ten daleký svět pohltí? Kolik je tam mužů, kteří jí budou moci nabídnout víc než on?

Teď se holil a díval se do tváře člověku, který nosil jeho jméno. Viděl hnědé oči, hluboké a hebké jako oči srn. Viděl nos, malinko předimenzovaný pro jeho obličej. Široká ústa, která uměla políbit, i seknout zlým slovem. Čelo, zčěrené nitkami prvních vrásek. Dvě brázdý v koutcích úst. Čáry, které ryla trpkost, již nikdo neunikne.

Je to emigrace? ptal se sám sebe poněkolkáté. Útěk před sebou? Předemnou? Proč? A já? Kam mohu utéci já? Do poezie? Do lesa za silnicí? Do knížky, kterou jsem ještě včera chtěl napsat o nás dvou?

Zazvonil zvonek. Byla to sousedka a nesla mu vánoční cukroví v krabici od sušenek, obložené papírovými ubrousky.

„Já vím, Petře, je únor, ale slíbila jsem vám, že přinesu ochutnat. A vy jste tady o Vánocích nebyl. Bylo mi po vás trochu smutno. Myslela jsem si, že přijdete jako vždycky a vy jste se mi ztratil, ani jste se nezmínil, že nebudete na svátky doma.“

Petr poděkoval a odnesl cukroví do kuchyně. Má pravdu, přemýšlel. Vždyť jsme bývali na Vánoce vždycky spolu. Dva osamělci v kamenné sluji věžového domu. Ale to jsem byl sám. Potom jsem potkal Evu a všechno se změnilo. Její smích přikryl minulost a Petr věřil, že je to navždycky. Když se poprvé milovali, jako by otvíral nejkrásnější svatyni. Jak dlouho mu dovolila jen polibek na tvář a krátký dotek prstů! První měsíc byla plachá a jednoslabičná. Nechtěl si nic vynucovat. Nechtěl vstupovat do jejího osudu jako dobyvatel. Cítil, že by ji odehnal, že by odešla a už se nikdy nevrátila. Dobyvatelů měla zřejmě dost. Z její plachosti vyčetl zklamání a bolest, odpor ke kořistnickému šeptání, které chtělo jen brát a pak jít dál bez očí a bez paměti.

„Je mezi námi sedmnáct let, Petře. Nikdy pro mě nebudeš rovnocenným partnerem.“ To mu řekla v červenci, když zapíjeli v kterémsi pivnici na Starém Městě koupi nových váleň a skříní. To ona jej přinutila změnit účes a oblečení, vyměnit tapety a vyhodit nábytek po rodičích.

„Máš tady staré krámy. Musela bych si připadat stará, mezi tou secesí. Třeba je to bytelné, poctivé dřevo, ale já nechci bydlet v muzeu.“

Dal jí za pravdu a šli spolu vybrat nový nábytek. Nakoupil si spoustu nového oblečení. Trošku se bál, že je to všechno pro jeho věk příliš mladé a extravagantní. Před zrcadlem zjistil, že mu barevné

oblečení sluší a že se zdaleka nemusí stydět vyjít na ulici v pestrých bermudách a v tričku se symboly mládí, léta, rocku a lidské svobody. Není nakonec nesvoboda věcí každého z nás? přemýšlel nad hromádkou nových triček. Třeba se bojíme být skutečně svobodnými bytostmi, protože prostě nechceme čnit z davu. Přitom je to vyčnívání vlastně povinností. Když máme všichni tolik společného, musí být něco, v čem jsme každý jiný. Jinak bychom byli všichni stejní, v obličejích, ve stejných kabátech a frázích, ve stejných normách a pohledech, ve větách, dopnutých až ke krku jako parádní uniforma.

Nikdy nepsal tolik jako v době, kdy věřil, že píše jen pro ni. Psal pro ni povídky a básně, čekal na ni na zastávce autobusu a ona se mu ztrácela a vracela, aby v něm ulehla jako dítě, tichá a plná tajemství a budoucnosti. Byl skálou a ona vstupovala na pevninu jeho masa, veršů a jeho bytu, aby tady a jenom tady byla sama sebou. Nestálá, rozervaná tisícerými touhami a sterou bolestí, pila jeho stálost jako čistou vodu a žila s ní a z ní.

Šli spolu do kina a drželi se za ruce, šli spolu na pivo a ona mu stačila, aniž by ztratila vláčnost a tichou důstojnost svého královsky osamělého ženství. Krmili spolu labutě. Připlouvaly, bílé a tiché jak smutek královen, braly si z jejich rukou kousky rohlíků, ale nežebraly, ani neprosily. Královny nemusejí prosit.

Eva se uměla smát, krásně a čemukoliv, i jemu a sobě samé, ale někdy našel v jejím modrém pohledu střepy bolesti a cáry prastaré tmy. Jednou se vrátil domů z toulky v polích a našel ji na lůžku, zamčenou v pláči. Neřekla mu, proč pláče a on se nechtěl ptát.

Nezavolala jej k sobě, zůstala za mřížemi slz a on se raději zase ztratil, aby si nemyslela, že čeká na její zavolání. Když se vrátil, seděla v křesle, poslouchala Queeny a usmívala se úsměvem, který nepatřil nikomu, jen její radosti. Po čtyřech měsících zůstala tajemná, nedotknutelná a nedotčená, a právě tím byla krásná a vzrušující. Petr pochopil že to není sobectví. Sstřežila si dávné slzy a dávná štěstí, aby jí žádné zklamání nevyprázdnilo a nezničilo. A střežila je i pro Petra.

Přijela z Německa po čtyřech týdnech.

„Jenom na víkend, básníku, nezlob se,“ řekla a smála se.

Voněla drahým parfémem, v levém uchu měla zlatý kroužek a druhý dala jemu.

„Prstýnky má každý. My budeme mít stejné náušnice.“

Dala mu jednu košili v barvách pavích per a druhou, barevnou a lesklou jako kůže krajty. Vodu po holení, krém a malý zápisník na telefonní čísla v černé kůži.

„Moje číslo do Německa už je tam, pod písmenem E. A nemrač se tolik, když jsem tady s tebou. Vydrž. Je to na pár měsíců a už jsem sehnala lepší práci a něco odložila. Jde to líp, než jsem čekala.“

Milovali se a její objetí byla smělejší než dřív. Pili víno. Pili zemi a slunce a chemii révy a žár jim zaplavil krev. Vytryskl jim z očí a noc hořela jako oheň dávného božišť. Obětovali jí svůj dech a ticho mezi údery srdce. Nechali v ní shořet všechny obavy a otázky a všechny hrany všech zítřků. Vyšli z žáru, který v sobě našli, šťastní a nekoneční.

Nazítří šli znova k řece krmit labutě. Museli vidět bílé šije královen, museli se dotknout chladného sametu jejich peří. Koupili si

domů láhev vína a rybu. Nepotřebovali televizor a nepotřebovali slova. Dotýkali se jako chvění listů v dubnovém vánku. Naráželi na sebe jako dva kameny. Pili víno a uždíbovali rybu. Noc se otevřela. Viděli svá těla, horká, věčná a šťastná. Viděli zrození slunce. Jen díky svému bdění viděli otevřené trezory času. Mohli si sáhnout a na kůži by jim ulpělo drahé kamení a zvonění perel. Nesáhli si. Stačilo jim dívat se, pít víno a mít na jazyku nahořklé rozpouštění studené ryby.

Pak opět zazvonil zvonek a Eva odjela. Petr už neviděl černě a šedě. Vložil do psacího stroje několik listů papíru a kopíráky s leskem havraních křídel a začal psát. Psal o labutích a víně, o lásce, která je možná jen krásným šílenstvím, ale nelze bez ní žít, ani zemřít. Psal o plaché, modrooké Evě se střepy bolesti na dně očí. O jejím hledání pevniny a o jejím smíchu. O jejích slzách, které vypil polštář s modrými květy. Psal o tom, jaké to je, být třeba jen pro jedinou lidskou bytost ostrovem jistoty, pevninou návratů, skálou v proudu času.

Příběh rostl tak rychle, jak rostla Petrova víra, že nikdy neskončí. Nesetkal se s Evou jen proto, aby se napila z jeho dlaní a po čtyřech měsících se mu navždy ztratila. Jejich spojení je starší než jejich životy, pradávné jako skály nad šáreckým potokem. Petr ukončil knihu dvě stě padesátou stranou, ale Eva opět přijela a objala jej, shořela s ním v krásných plamenech a pila s ním víno a ticho mezi údery srdce. Vzdálená a vracející se vrůstala do jeho osudu rychleji, než kdyby s ním sdílela šed' každodennosti. Brzy přijede a zůstane, protože svět je barevný a nekonečný, ale láska, blízká a dosažitelná, je ještě větší, barevnější a nekonečnější.

RAPSODY IN BLUE

Praha, 27.-28.2.95

Marek uslyšel její dech. Ležela na boku tváří k němu, víčka se jí chvěla a její malá ústa se usmívala. Kde se tady vzala? Marek si nemohl vzpomenout ani na její jméno. Včera? Co bylo včera? Pitka v Pavlově bytě. Víno, muzika, becherovka a tráva. R.E.M. z kazety, Sex Pistols z videa a nějaké rty. A ona? Potkali se v Pavlově doupěti, nebo někde cestou? Nevěděl. Opatrně se sehnul k jejím vlasům. Voněly vůní, kterou nedokázal určit.

Odešel na WC a do koupelny. Když se vrátil do ložnice, seděla na lůžku, oblečená, s koleny pod bradou a pažemi složenými na nohou. Dívala se z okna a jeho příchod neregistrovala.

„Budeš jíst?“ zeptal se. Pomalu se k němu otočila a odmítavě zavrtěla hlavou. Usmála se a přenesla pohled zpátky do okna. Marek už pro ni neexistoval. Šel do kuchyně připravit snídani. Kávu uvařil i pro ni. Naskládal všechno na bílý tácek z umělé hmoty a donesl do ložnice.

„Mohla jsi ještě spát,“ řekl. „A nalej si kávu, když nechceš nic jiného.“

Přikývla a nalila si trochu kávy do malého šálku. Její ústa zůstala zavřená. Ani Marek nemluvil. Jedl a přemýšlel, jestli se mu podaří je otevřít. Dojedl, odnesl nádobí do kuchyně a vrátil se k ní. Hleděla do

okna, jako by nikdy nedělala nic jiného. Oči měla přivřené, zakryté dlouhými černými řasami.

„Nepůjdeme do obýváku?“ zeptal se jí. Chtěl rozbít divné ticho. Chtěl pustit nějakou hudbu a nechtěl, aby zůstala sama. Zvedla se z lůžka a šla za ním jako poslušný pes. Posadila se do křesla proti oknu a přibila svůj pohled do rámu, plného modři a zlata. Marek vložil do magnetofonu kazetu a stiskl tlačítko. Posadil se na pohovku, zavřel oči a nechal se omývat hlasy tibetských zvonků a misek. Za okamžik už byl daleko od svého neklidu, daleko od svého těla. Šel krajinou tisíce jasných sluncí, dubnově zelených luk a jedlových hájů. Duhoví ptáci mu beze strachu sedaly na ramena, zlaté srny přicházely až k jeho dlaním a ticho znělo hudbou života.

Jedno z mnoha sluncí se začalo zvětšovat. Marek cítil na tváři jeho rostoucí žár. Pochopil.

Jdu za sluncem! Náhle, obklopen platinovým světlem, stanul u prvního stupně vysoké zlaté pyramidy. Když se podíval vzhůru, neviděl, co je na jejím vrcholu. Světla bylo tolik, že musel rychle zavřít oči. Stupně vedly vysoko, do nebe, do nekonečna. Přesto věděl, že musí vzhůru. Žár jej donutil svléknout košili. Stoupal s krokem svého srdce. Jak dlouho? Hodinu? Den? Tisíc let? Nevěděl. Cestou odložil všechno, co měl na sobě. Stoupal dál, nahý a ohlušený tichem, protože ptačí písňe nechal daleko za sebou.

Na vrcholu pyramidy našel chrám. Vešel bronzovou branou, strážnou z obou stran sedmi ohni. Uvnitř zjistil, že dům není jen chrámem, ale i palácem a zahradou, světem, ukrytým za hradbami světla. Odevšad zněla píseň chóru mužských a ženských hlasů a struny